

Sygn. akt II KO 113/21

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

w sprawie **E. O.**,
oskarżonej z art. 233 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 15 grudnia 2021 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w W.
z dnia 23 listopada 2021 r.,
o przekazanie sprawy o sygn. akt V K (...),
innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości,
na podstawie art. 37 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł:

przekazać sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W. zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy E. O., sygn. akt V KK [...], innemu sądowi równorzędnemu, z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Uzasadniając swój wniosek wskazał, że przekazanie do jego właściwości ww. sprawy na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w B. na podstawie art. 36 k.p.k.(k. 200, t. I) budzi wątpliwości merytoryczne, albowiem nie jest tak – jak wskazał Sąd Rejonowy w B. i co przyjął Sąd Okręgowy, że 100% osób podlegających wezwaniu na rozprawę mieszka w pobliżu siedziby Sądu Rejonowego w W.. Ponadto zaznaczył, że z uwagi na znaczny wpływ spraw oraz stopień ich skomplikowania, szybkie i sprawne rozpoznanie sprawy przez Sąd [...] będzie znacznie utrudnione.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Inicjatywa Sądu Rejonowego zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy zaznaczyć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego: „pierwotnie podjęta, w trybie art. 36 k.p.k., decyzja o zmianie właściwości miejscowej sądu nie stoi na przeszkodzie wydaniu rozstrzygnięcia na podstawie art. 37 k.p.k. Sądem "właściwym" w rozumieniu art. 37 k.p.k. jest bowiem również sąd, który uzyskał właściwość miejscową w wyniku uprzedniej delegacji opartej na przepisie art. 36 k.p.k. Pogląd, że z przepisu art. 37 k.p.k. nie wynika, iż z inicjatywą przekazania sprawy może wystąpić jedynie sąd "pierwotnie" właściwy miejscowo, tj. właściwy wedle ustawy, został ugruntowany już na gruncie poprzednio obowiązującego kodeksu postępowania karnego” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2011 r., II KO 63/11, LEX nr 960533; zob. też: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2010 r., II KO 36/10, LEX nr 590223*).

Jak podkreśla się w orzecznictwie, przepis art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątkowy, a jego zastosowanie może nastąpić tylko w razie zaistnienia sytuacji jednoznacznie świadczącej o tym, że pozostawieniu sprawy w gestii sądu mającego rozpoznać daną sprawę, sprzeciwiałoby się dobro wymiaru sprawiedliwości. Oznacza to, że również ocena przesłanki sprawnego i skutecznego przeprowadzenia postępowania karnego, jako leżącej w interesie wymiaru sprawiedliwości i przemawiającej za skorzystaniem z instytucji unormowanej w art. 37 k.p.k., powinna cechować się zdecydowaną wyrazistością wniosków wynikających z tej oceny, oczywistych przy tym na tle całokształtu realiów konkretnej sprawy, w tym procesowych uwarunkowań jej rozpoznania przez sąd miejscowo właściwy i konsekwencji jej przekazania innemu sądowi (*zob. mutatis mutandis postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2006 r., V KO 55/06, OSNKW 2006/9/85*). „Dobro wymiaru sprawiedliwości, o jakim mowa w art. 37 k.p.k., przemawia za przekazaniem sprawy innemu, niż miejscowo właściwy, sądowi równorzędnemu nie tylko wtedy, gdy występują realne okoliczności, które mogą stanowić zasadne przekonanie o braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy, ale również wówczas, gdy wymaga tego potrzeba szybkiego

przeprowadzenia i zakończenia procesu karnego, który okazuje się mało realny bez odejścia od zasady właściwości miejscowej sądu” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2011 r., IV KO 106/11, OSNwSK 2011/1/2374, LEX nr 1112346*).

W przekonaniu Sadu Najwyższego taka wyjątkowa sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie. Faktem powszechnie znanym, potwierdzonym argumentacją wyrażoną we wniosku o przekazanie, jest bardzo duże obciążenie Sądu Rejonowego w W., które stwarza realne ryzyko wystąpienia przewlekłości postępowania. Przekazanie temu Sądowi sprawy karnej na podstawie art. 36 k.p.k. musi zatem dotyczyć jedynie przypadków wyjątkowych a przy tym rzecz jasna powinno spełnić warunek określony w tym przepisie, odnoszący się do zasady ekonomiki procesowej, stanowiącej jeden z wyznaczników 1) w dobra wymiaru sprawiedliwości. Tymczasem z dokumentów 2) zalegających w aktach sprawy nie wynika, aby większość osób, które należy wezwać na rozprawę, zamieszkiwała blisko tego sądu, któremu sąd wyższego rzędu sprawę przekazał, a z dala od sądu właściwego. Dotychczas nie udało się bowiem ustalić aktualnego miejsca zamieszkania D. D. – jedyne go świadka wskazanego w akcie oskarżenia jako podlegającego wezwaniu na rozprawę. To, że ustanowiła ona pełnomocnika profesjonalnego i wskazała jako adres do korespondencji siedzibę jego Kancelarii w W. nie może mieć istotnego znaczenia dla kwestii właściwości miejscowej sądu, zwłaszcza w świetle wysokiego prawdopodobieństwa zamieszkiwania tego świadka za granicą (k-36). Pewne jest natomiast to, że oskarżona zamieszkuje pod W., a jej obrońca w B., gdzie również siedzibę ma właściwa prokuratura. Brak było zatem podstaw do zastosowania art. 36 k.p.k. Chociaż postępowanie zainicjowane wnioskiem o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości nie jest postępowaniem kontrolnym względem trybu określonego w art. 36 k.p.k., to jednak analiza sprawy w kontekście instytucji określonej w art. 37 k.p.k. uprawnia do szerokiego spojrzenia na kwestię właściwości rzeczowej sądu z perspektywy wszystkich tych wartości, które współtworzą dobro wymiaru sprawiedliwości, w tym zasady ekonomiki procesowej i pozwala na korektę postanowienia dotyczącego tzw. właściwości z delegacji.

Uwzględniając tę szeroką perspektywę należy stwierdzić, że wobec nieskomplikowanego charakteru sprawy i nieobszernego materiału dowodowego, w tym zwłaszcza potrzeby przesłuchania tylko jednego świadka, brak było podstaw do odstąpienia od rozpoznania sprawy przez Sąd Rejonowy w B., który zresztą do momentu wydania niniejszego postanowienia mógłby tę sprawę rozpoznać na jednym terminie rozprawy. Dobro wymiaru sprawiedliwości, w tym także wzgląd na zasadę ekonomiki procesowej, uzasadnia przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B. właściwemu do rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.